

LANDGOED LAUSWOLT

Grand Chapitre
Noord-Nederland 2018
Bailliage des Pays-Bas 8, 9 & 10 June

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018 Bailliage des Pays-Bas 8, 9 & 10 June

Cher Consoeurs et Confrères,

Voor liefhebbers van gastronomie, goed eten en heerlijke wijnen, nodigt de Nederlandse Bailliage u uit voor ons tweejaarlijkse Grand Chapitre. Het Grand Chapitre is een hoogtepunt in de culinaire traditie en broederschap.

Het bestuur van de Nederlandse Bailliage is trots ons Internationale Grand Chapitre 2018, 8-10 juni, te kunnen aankondigen.

We hebben een lang weekend samengesteld van lekker eten en uitstapjes in de drie noordelijke provincies van Nederland. Leeuwarden is in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa, Groningen is met zijn aardgas de bron van veel welvaart in Nederland en Drenthe, bekend van zijn hunebedden, is een van de oudste bewoonde delen van Nederland.

Mis niet de kans om dit gebied te leren kennen of te herontdekken en de gastvrijheid van onze professionele leden te beleven.

Ik hoop u in juni 2018 te mogen begroeten.

Vive la Chaîne!

Cher Confrères et Consoeurs,

For lovers of gastronomy, good food and fine wines, the Dutch Bailliage invites you for our biennial Grand Chapitre. The Grand Chapitre is a highlight in the culinary tradition and brotherhood.

The board of the Dutch Bailliage is proud to announce our International Grand Chapitre 2018, 8-10 June.

We have put together a long weekend of good food and outings in the three northern provinces of the Netherlands. Leeuwarden is Cultural capital of Europe in 2018, Groningen is with its natural gas the source of much prosperity in the Netherlands and Drenthe, known for its dolmens, is one of the oldest inhabited parts of the Netherlands.

Do not miss the opportunity to get to know or rediscover this area and experience the hospitality of our professional members.

I hope to welcome you in June 2018

Vive la Chaîne!

Gerrit de Kiewit,
Balli Délégué
Member du Conseil Magistral

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018 Bailliage des Pays-Bas 8, 9 & 10 June

Cher Consoeurs et Confrères,

Warm greetings to you all!

Without a doubt Fryslân is alluring with its green and water-rich environment. Not to mention its history and culture. But besides the bucolic setting the region is also enticing for anyone with a passion for lovingly-prepared food whether in a Michelin-starred establishment or humble eatery.

Where better therefore to celebrate the 'savoir vivre' that is the essence of the Chaîne des Rôtisseurs!

Joining our gastronomic association reaches beyond national boundaries as one becomes part of a truly international brotherhood represented in over 70 countries. The high culture of the table with its fine food and wine are important but it is the people, the members and their guests, who complete the success of the Confrérie. Whether it is at a local, national or international level, the Chaîne brings wonderful opportunities to travel and meet fellow members anywhere in the world.

Members of the Chaîne are united in friendship with the duty to respect and support each other. I can assure that you will be warmly welcomed as fellow 'Rôtisseurs', just as the warmth of welcome in the Netherlands is always assured.

I am looking forward to being with you in June. From the programme of events I know that we can all look forward to a captivating Grand Chapitre full of enjoyment and ceremony.

With best wishes

Marie Jones
International Vice-President
La Confrérie de la Chaîne des Rôtisseurs

Cher Confrères et Consoeurs,

Hartelijke groeten aan jullie allemaal!

Fryslân is ongetwijfeld aantrekkelijk in zijn groene en waterrijke omgeving. Om nog maar te zwijgen van zijn geschiedenis en cultuur. Maar naast de landelijke omgeving is de regio ook verleidelijk voor iedereen met een passie voor met liefde bereid voedsel, of het nu gaat om een restaurant met een Michelinster of een eenvoudige eetgelegenheden.

Waar is het daarom beter om het 'savoir-vivre' te vieren dat de essentie is van de Chaîne des Rôtisseurs!

De toetreding tot onze gastronomische vereniging reikt tot over de nationale grenzen, waarbij men deel wordt van een echt internationale broederschap, vertegenwoordigd in meer dan zeventig landen. De cultuur van de tafel met zijn heerlijke eten en wijn zijn belangrijk, maar het zijn de mensen, de leden en hun gasten, die het succes van de Confrérie bepalen. Of het nu op lokaal, nationaal of internationaal niveau is, de Chaîne biedt geweldige mogelijkheden om te reizen en andere leden in de wereld te ontmoeten.

Leden van de Chaîne zijn verenigd in vriendschap met de plicht om elkaar te respecteren en te steunen. Ik kan u verzekeren dat u hartelijk wordt verwelkomd als mede 'Rôtisseurs', net zoals de warmte van het welkom in Nederland altijd verzekerd is.

Ik kijk ernaar uit om in juni bij jullie te zijn. Uit het programma van evenementen weet ik dat we allemaal kunnen uitkijken naar een boeiend Grand Chapitre vol plezier en ceremonies.

Mijn beste wensen

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

Bailliage des Pays-Bas 8, 9 & 10 June

Geachte leden van de Chaîne

Als Bailli Régional van Noord- en Oost-Nederland is het mij een genoegen u uit te nodigen voor het eerste Grand Chapitre in de drie noordelijke provinciën.

In Drenthe treft u hunebedden aan die gebouwd werden in de tijd dat de Egyptenaren hun piramides bouwden (vijfduizend jaar geleden). Verder bracht de Hanzehandel welvaart in Groningen en Friesland in een tijd dat Amsterdam een gehucht was.

We hebben een programma samengesteld waarbij we bij de drie beste restaurants van Friesland, Groningen en Drenthe lunchen of dineren. Verder bezoeken we interessante plaatsen die zowel qua cultuur als natuur het bezichtigen waard zijn.

Ik hoop dat ik velen van u mag verwelkomen in een qua schoonheid vaak onderschat gedeelte van ons land.

Vive la Chaîne!

Maarten Westerhof
Bailli Régional
Noord- en Oost-Nederland

Dear members of the Chaîne

As Bailli Regional of North and East Netherlands, I am pleased to invite you to the first Grand Chapitre in the three northern provinces.

In Drenthe you will find dolmens that were built during the time that the Egyptians built their pyramids (5000 years ago). Furthermore, the Hanze trade brought prosperity in Groningen and Friesland at a time when Amsterdam was a hamlet.

We have put together a program that includes the three best restaurants of Friesland, Groningen and Drenthe for lunch or dinner. We also visit interesting places which are being worthy such visits both culturally and nature wise.

I hope that I can welcome many of you in a part of our country which beauty is often underestimated.

Vive la Chaîne!

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

Bailliage des Pays-Bas 8, 9 & 10 June

Algemeen

Het Grand Chapitre 2018 van de Nederlandse Bailliage wordt gehouden in de drie noordelijke provincies van Nederland. Een unieke kans om van culinaire hoogtepunten te genieten en kennis te nemen van de geschiedenis en cultuur van dit gebied. Leeuwarden is (samen met Malta) door de Europese Raad gekozen tot Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. Dit biedt kansen om cultuur te snuiven.

Noord-Nederland: een schitterend gebied om kennis mee te maken! Het Grand Chapitre 2018 biedt een unieke om het landschap en de culinaire hoogtepunten van dit gebied te leren kennen.

Landgoedhotel Lauswolt is gekozen als Chapitre-hotel. Hier vinden de intronisatieplechtigheid en het galadiner plaats. Als tweede hotel kan het Van der Valk Hotel in Drachten gekozen worden.

Friesland, Groningen en Drenthe, de drie noordelijke Nederlandse provincies zijn een bezoek zeer de moeite waard.

Introduction

The Grand Chapitre 2018 of the Dutch Bailliage is held in the three northern provinces of the Netherlands. This unique opportunity to enjoy culinary highlights and to learn about the history and culture of this area. Leeuwarden is (together with Malta) chosen by the European Council as the European Capital of Culture in 2018. This offers opportunities to taste culture.

Northern Netherlands: A beautiful area to meet you! The Grand Chapitre 2018 offers a unique opportunity to get to know the landscape and the culinary highlights of this area.

Landgoedhotel Lauswolt in Beetsterzwaag has been chosen as the Chapitre hotel. The induction ceremony and the gala dinner will take place here. As an alternative hotel, one may stay at the Van der Valk Hotel in Drachten.

Friesland, Groningen and Drenthe, the three northern Dutch provinces are well worth a visit.

Welkom in Friesland

Fryslân is de officiële naam van deze provincie.

Bekend van de Friese Elfstedentocht, die in strenge winters geschaatst kan worden door de elf Friese steden. Deze steden zijn klein van omvang, maar herinneren aan een grootse geschiedenis.

Het Friese landschap bestaat uit negen verschillende landschappen: het Waddengebied, de Zuidoosthoek, het terpengebied van Oostergo, Westergo, het Lage Midden, de Veenspolders, Gaasterland, de Noordelijke Wouden en het Bedijkingslandschap (Marne, Het Bildt, Nieuwland en Lauwerszee). Door deze variatie is Fryslân nu zeer populair als vakantie bestemming.

De Friese vlag is te herkennen aan de zeven banen (vier blauwe, drie witte) en de zeven rode pompeblèdden. Pompeblèdden is Fries voor plumpe- of waterleliebladeren. Deze zeven pompeblèdden staan symbool voor de zeven zeelanden, dit waren zelfstandige landstroken langs de kust van Alkmaar tot de Weser, die samengingen in een verdedigingsverbond tegen de Noormannen.

Fryslân is the official name of this province.

Known from the Frisian Elfstedentocht, which in severe winters can be skated through the eleven Frisian cities. These cities are small in size, but recall a grand history

The Frisian landscape consists of nine different landscapes: the Wadden Sea, the Southeast Corner, the terpen area of Oostergo, Westergo, the Lage Midden, the Veenspolders, Gaasterland, the Northern Forests and the Wadden Sea Landscape (Marne, Het Bildt, Nieuwland and Lauwerszee). Because of this variation Fryslân is now very popular as a holiday destination.

The Frisian flag can be recognized by the seven lanes (four blue, three white) and the seven red water lily leaves. Pompeblèdden is Frisian for water lily leaves. These seven pompeblèdden are symbols for the seven sea countries, these were independent regions along the coast from Alkmaar to the Weser, which merged into a defense alliance against the Normans.

BILDERBERG

Landgoed Lauswolt
Beetsterzwaag

Welkom in Groningen

“Er gaat niets boven Groningen”

Groningen heeft als motto ‘Er gaat niets boven Groningen’

Dat motto klopt, want het is de meest noordelijk gelegen provincie en verder naar het noorden strekt zich enkel de Noordzee uit. En wat maakt nou dat er niets boven Groningen gaat? De lijst is uitputtend, maar om het overzichtelijk te maken is er de G7. Zeven redenen om Groningen te bezoeken, variërend van natuurgebieden, historische gebouwen tot het eeuwenoude wierdenlandschap:

- Nationaal Park Lauwersmeer. Het afsluiten van de Lauwerszee in 1969 creëerde één van de mooiste natuurgebieden van Nederland: het Nationaal Park Lauwersmeer.
- Borgen. Borgen zijn de fraaie buitenverblijven van de jonkers uit vorige eeuwen. Ze hebben meestal hun oorsprong in een 'steenhuys': een simpel verdedigingswerk uit de 14e of 15e eeuw met dikke muren waarin rijke boeren konden vluchten in tijden van gevaar.
- De Waddenzee. De Waddenzee hoort thuis in de top van de door Unesco uitverkoren Werelderfgoederen. Het is na het Alpengebied de grootste aaneengesloten wildernis van Midden-Europa en het Groningse deel is nog het meest ongerept.
- Bourtange. Het dorpje Bourtange, aan de grens met Duitsland in het oosten van Groningen, is een reconstructie van de oorspronkelijke vesting.
- Groningse Wierden. Groningen is bezaaid met wierden: eeuwenoude kunstmatige heuvels die de bewoners van deze streek meer dan duizend jaar lang beschermden tegen het wassende water en waaraan het huidige Groningse landschap haar huidige aanzicht dankt.
- Kerken. De stad en de provincie Groningen hebben prachtige eeuwenoude kerken, gemaakt in de romaanse, laat-romaanse en gotische bouwstijl. Veel zijn voor het publiek opengesteld: een kwestie van een sleutel halen bij de burens.
- Groningen. De beste binnenstad, de leukste studentenstad en de meest fietsvriendelijke stad: Groningen is het allemaal. Groningen biedt dagjesmensen, toeristen en winkelend publiek alles wat je van een stad mag verwachten en is het culturele hart van de provincie.

Groningen has as its motto 'There is nothing above Groningen'

That motto's right, because it is the northernmost province and farther north the North Sea just stretches out. And what makes well that nothing beats Groningen? The list is exhaustive, but to make it clear there is the G7. Seven reasons to visit to Groningen, ranging from natural areas, historic buildings to the centuries-old wierden landscape:

- National Park Lauwersmeer shut down the Lauwerszee in 1969 created one of the most beautiful nature reserves in the Netherlands, the National Park Lauwersmeer.
- Guarantors are the beautiful country houses of the jadoon from past centuries. They usually have their origin in a 'stone house', a simple defensive work from the 14th or 15th century with thick walls which could flee rich farmers in times of danger.
- The Wadden Sea belongs in the top of the chosen by Unesco World Heritage sites. It is the largest contiguous wilderness after the Alpine region of Central Europe and the Groningen part is still the most unspoilt.
- The village of Bourtange, on the border with Germany in the East of Groningen, is a reconstruction of the original fortress.
- Groningen Groningen Wierden is littered with wierden: ancient artificial mounds that the inhabitants of this region more than a thousand years long protected from the rising water and to which it owes its current view current pastures.
- The city and the province of Groningen have beautiful centuries-old churches, made in the late-Romanesque, Romanesque, and Gothic. Many are open to the public: a question of a key from the neighbors.
- The best city, the best student city and the most bicycle-friendly city: Groningen is it all. Groningen offers day trippers, tourists and shoppers all you would expect of a city and is the cultural heart of the province.

Welkom in Drenthe

“Drenthe doet wat met je”

Drenthe heeft als motto ‘Drenthe doet wat met je’

Highlights van Drenthe zijn onder meer:

- Drie Nationale parken. Je komt op de mooiste plekjes in de drie Nationale Parken van Drenthe. Je belandt in één groot natuurgebied en dat is verwennen, te voet of op de fiets. Van bos, naar heide, naar beekdal en zandverstuiving. Je komt terecht in een wereld waar de herder rustig rondloopt met zijn schapen, waar oeroude hunebedden te vinden zijn en waar je karrensporen ziet van eeuwen geleden. Maak kennis met Drenthe en bezoek het Dwingelderveld, het Drents-Friese Wold en de Drentsche Aa.
- Hunebedden. Wist je dat hunebedden de oudste monumenten van Nederland zijn? Ze zijn gebouwd door het Trechterbekervolk, van zwerfkeien die in de IJstijd naar Drenthe zijn meegevoerd. Hunebedden hebben geen naam, maar wel een nummer. In Drenthe vind je D1 tot en met D54 (D48 bleek toch geen hunebed en D33 is afgebroken). Binnen een straal van 30 kilometer vind je ze allemaal.
- Koloniën van Weldadigheid. Nederland staat er slecht voor na verschillende oorlogen. In de steden zijn veel armen die aan hun lot worden overgelaten. Deze armoede is Johannes van den Bosch een doorn in het oog. In 1818 richt hij daarom de Maatschappij van Weldadigheid op. Arme gezinnen, bedelaars en zwervers kunnen gaan werken in één van de Koloniën van Weldadigheid. Ze krijgen een eigen woning en een stukje grond om te bewerken. In ruil hiervoor maken ze onvruchtbaar land klaar voor agrarisch gebruik. Een hard bestaan, waar de kolonisten door middel van arbeid en scholing discipline wordt bijgebracht, zodat ze na verloop van tijd in hun eigen onderhoud kunnen voorzien.

Noord-Nederland, een schitterend gebied om kennis mee te maken!

Het Grand Chapitre 2018 biedt een unieke kans om het landschap en de culinaire hoogtepunten van dit gebied te leren kennen.

Drenthe has a motto 'Drenthe moves you'

Highlights of Drenthe include:

- Three National parks. You come to the most beautiful spots in the three National Parks of Drenthe. You end up in one big nature area and that is pampering, on foot or by bike. From forest, to heathland, to stream valley and sand drift. You end up in a world where the shepherd walks around quietly with his sheep, where ancient dolmens can be found and where you can see cart tracks from centuries ago. Meet Drenthe and visit the Dwingelderveld, the Drents-Friese Wold and the Drentsche Aa.
- Dolmens. Did you know that dolmens are the oldest monuments in the Netherlands? They were built by the Funnel Beaker people, from boulders that were transported to Drenthe during the Ice Age. Dolmens have no name, but a number. In Drenthe you will find D1 to D54 (D48 turned out to be no dolmen and D33 was demolished). You can find them all within a radius of 30 kilometers.
- Colonies of Benevolence. The Netherlands was in bad shape after several wars. In the cities there were many poor people left to their fate. This poverty was a problem in the eyes of Johannes van den Bosch'. In 1818 he therefore founded the Society of Benevolence. Poor families, beggars and tramps could work in one of the Colonies of Benevolence. They got their own home and a piece of land for cultivating. In return, they prepared barren land for agricultural use. A hard life, where the settlers were taught discipline through labor and training, so that after some time they could provide for their own living.

Northern Netherlands, a wonderful area to experience!

The Grand Chapitre 2018 offers a unique opportunity to get to know the landscape and culinary highlights of this area.

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

Programma

VRIJDAG 8 JUNI 2018

Dress code: Smart Casual, tijdens diner met Chaînelinten

13.30 uur Ontvangst in Landgoed Lauswolt

14.30 uur Vertrek per bus van Lauswolt naar de haven van De Veenhoop

15.00 -18.30 uur **BOOTTOCHT VIA EEN MOOIE ROUTE DOOR HET WEIDSE FRIESE LANDSCHAP NAAR LEEUWARDEN**

Aan de kade ligt de rondvaartboot Toerist V klaar die ons naar Leeuwarden zal vervoeren. De tocht gaat via een mooie route door het weidse Friese landschap. In het hart van Friesland, in de driehoek tussen Leeuwarden, Heerenveen en Drachten, ligt het bijna 2.300 ha. grote laagveenmoeras De Alde Feanen. Een zeer afwisselend landschap bestaande uit meren, petgaten, rietlanden, ruigten, struwelen en moerasbossen. De landschappelijke variatie zorgt voor een enorme rijkdom aan planten en dieren. Zo komen in De Alde Feanen circa 450 soorten planten voor en broeden er ruim honderd soorten vogels. Onderweg worden we geïnformeerd over de historie van Friesland en culturele aspecten die met de verkiezing tot Culturele Hoofdstad te maken hebben. We worden ontvangen met koffie/thee en gebak. Later komen een glas wijn en hapjes op tafel.

18.30 - 22.30 uur **WELKOMSTDINER IN RESTAURANT ELEVE (*)**

Dineren op hoog niveau in Michelinsterrestaurant élevé. Het restaurant bevindt zich op de elfde verdieping van het WTC in Leeuwarden. U wordt verrast door originele, creatieve gerechten in een moderne, sfeervolle omgeving. Restaurant élevé heeft een keuken met regionale, nationale en internationale invloeden en staat onder leiding van chef de cuisine Gilbert van der Heide. Met veel ambitie en enthousiasme wordt in de keuken gewerkt aan pure gerechten, bereid uit (h)eerlijke ingrediënten. Vaak van biologische kwaliteit, uit eigen tuin en streek. We genieten van een vijfgangendiner met bijpassende wijnen.

22.30 uur Vertrek per bus terug naar Beetsterzwaag/Drachten

Program

FRIDAY 8 JUNE 2018

Dress code: during the day Smart Casual, during dinner with Chaîne regalia

1.30 pm Welcome at Landgoed Lauswolt

2.30 pm Departure by bus from Lauswolt to De Veenhoop harbour

3.00-6.30 pm **BOAT TRIP VIA A BEAUTIFUL ROUTE THROUGH THE WIDE FRIESIAN LANDSCAPE TO LEEUWARDEN**

The tourist boat, Tourist V, will be waiting here to transport us into Leeuwarden. The boat trip goes through the beautiful and vast Friesian landscape. In the heart of Friesland, in the triangle between Leeuwarden, Heerenveen and Drachten, lies the almost 2,300 ha. large marshes Alde Feanen. A very varied landscape consisting of lakes, pet holes, reedlands, shrubs, stumps and swamp forests. The scenic variety creates an enormous wealth of plants and animals. For example, in the Alde Feanen there are about 450 species of plants and over 100 species of birds breed here. Along the way we are informed about the history of Friesland and the cultural aspects that are the result of the election to the Capital of Culture. We will be welcomed with coffee / tea and pastries, and later a glass of wine and snacks will be offered.

6.30 - 10.30 pm **WELCOME DINNER IN RESTAURANT ELEVE (*)**

High-level dining in Michelin restaurant élevé. The restaurant is located on the 11th floor of the WTC in Leeuwarden. You will be surprised by original, creative cuisine in a modern, pleasant setting. Restaurant élevé has a kitchen with regional, national and international influences and is headed by chef de cuisine Gilbert van der Heide. With lots of ambition and enthusiasm, the dishes are prepared by the kitchen from fine and pure ingredients. Often of biological quality, from their own garden and the region. We will enjoy a five-course dinner with matching wines.

10.30 pm Departure by bus back to Beetsterzwaag/Drachten

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

ZATERDAG 9 JUNI 2018

Dress code: Smart casual
10.00 uur Vertrek per bus vanaf hotels naar Groningen
10:30 - 12.00 uur **BEZOEK AAN FOGELANGH STATE IN VEENKLOOSTER EN BOTANISCHE TUIN DE KRUIDHOF IN BUITENPOST**

Fogelsangh State is geen museum, maar een opengesteld particulier buitenhuis.

Fogelsangh state in het Friese dorp Veenklooster is een state uit 1646, het hoofdgebouw van de rijksbeschermd historische buitenplaats (met 21 complexonderdelen) en de kern van het gelijknamige landgoed.

De state is gebouwd nabij de plaats van een Premonstratenzer klooster, de Olijfberg. In de achttiende en negentiende eeuw is de state herhaaldelijk verbouwd en is een park aangelegd in Engelse landschapsstijl, ontworpen door de tuinarchitect Lucas Pieters Roodbaard. Zowel de state met haar originele inboedel als het bijbehorende koetshuis met koetsen en het park zijn opengesteld voor bezoekers.

De familie Fogelsangh had het recht van zwanendrift en heeft de zwaan als wapendier. Sinds de bouw in 1646 is het in particuliere handen geweest, het vererfde steeds, werd nooit verkocht en is nu eigendom van Kyra Livia baronesse van Harinxma thoe Slooten die het vruchtgebruik van het huis heeft ondergebracht in de 'Stichting Fogelsangh State'. We worden door gidsen over het landgoed en de State geleid.

Botanische tuin De Kruidhof

De Kruidhof heeft een grote variatie aan planten, die voor specifieke doelen geschikt zijn. Verschillende thema's worden in de Kruidhof belicht, zoals: geneeskruidentuin, Bijbelse plantencollectie, Berenburgborder, meditatieuin, bostuin, varenhof, muziektuin, keukenkruidentuin, verplantencollectie, rosarium, fruithof, oude cultuurgewassen, heemtuin, vlindertuin, prehistorische hof, boerenbloementuin en Middeleeuwse kloostertuin.

Onze gidsen zullen speciale aandacht schenken aan de planten en kruiden die in de keuken gebruikt worden en die de maaltijd veraangename.

Berenburgborder

Sinds 1998 is deze tuin in De Kruidhof aanwezig. Een aantal kruiden dat gebruikt wordt om Berenburg te bereiden staat in deze border. In deze border wortelen zo'n 21 planten.

SATURDAY 9 JUNE 2018

Dress code: Smart casual
10 am Departure by bus from hotels to Groningen
10 am -0.30 pm **VISIT TO FOGELANGH STATE IN VEENKLOOSTER AND BOTANIC GARDEN THE KRUIDHOF IN BUITENPOST**

Fogelsangh State in the Friesian village of Veenklooster is a State from the year 1646, the main building of the state-protected historical estate (with 21 complexes) and the core of the estate.

The state is built near the place of a Premonstratenzer monastery, the Olive Mountain. In the eighteenth and nineteenth century, the State was rebuilt and the park is landscaped in English style, designed by the gardener Lucas Pieters Roodbaard. Both the State with its original equipment and the associated coach house with carriages and the park are open to visitors.

The Fogelsangh family had the right of swan drift and the swan in its coat of arms. Since its construction in 1646 it has been in private hands, it passed hands through heritage, has never been sold and is now owned by Kyra Livia baronesse of Harinxma thoe Slooten who has placed the usufruct of the house in the 'Fogelsangh State Foundation'. Guides will show us around the estate and the State.

Botanical Garden De Kruidhof

This herb garden has a large variety of plants suitable for specific purposes. Several themes are exposed in the herb garden, such as:

medicinal herb garden, biblical plant collection, Berenburg border, meditation garden, forestgarden, ferngarden, music garden, kitchen herb garden, dye collection, rose garden, fruit yard, old culture crops, herb garden, butterfly garden, prehistoric court, farmers garden and medieval cloister garden.

Our guides will pay particular attention to the plants and herbs used in the kitchen and which will enhance the meal.

Berenburgborder

This garden has been in De Kruidhof since 1998. A number of herbs that are used to prepare Berenburg are in this border. About 21 plants grow in this border. Of course tranquility plant, but also angelica, peppermint, nettle, juniper and cardamom. Berenburg was born in the middle of the 19th century from home endeavors of innkeepers

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

Uiteraard kalmoes, maar ook engelwortel, pepermunt, brandnetel, jeneverbes en kardemom. Berenburg is halverwege de negentiende eeuw ontstaan uit huisvlijt van de toenmalige herbergiers.

Keukenkruidentuin

De keukenkruidentuin laat zien hoe kleuren en geuren in een uitgebalanceerd evenwicht kunnen samengaan. Op het hoogtepunt van de bloei lijkt deze tuin een kleurige lappendeken. Hier groeien de smaakmakers van uw maaltijd! Het gebruik van kruiden in de keuken is gebaseerd op zeer oude gebruiken. Kruiden als komijn en salie bijvoorbeeld zijn niet alleen smaakverfijners, zij bevorderen ook een goede spijsvertering.

Fruithof

Oude fruitrassen zijn in overvloed te vinden in de Fruithof. Onbespoten en kwalitatief goede appels, peren en bessen maken deze tuin van cultuurhistorische waarde.

Oude cultuurgewassen

De landbouwgewassen in deze tuin roepen de herinneringen aan vroeger op. In de Friese Wouden had men vroeger veel meer dan nu kleine gemengde bedrijfjes, waar naast het houden van vee, gewassen als boekweit, vlas, vezel- hennep, lupine, cichorei, tabak en suikerwortel werden geteeld.

Middeleeuwse Kloostertuin

Onze nagemaakte Kloostertuin vindt zijn oorsprong in de Middeleeuwen. Hoewel kruidenteelt verder teruggaat in de historie was het ten tijde van Keizer Karel de Grote (768 - 814) dat deze teelt van geneeskrachtige gewassen populair zou worden.

*Keukenkruidentuin
Herbalgarden*

*Geneeskruidentuin
Medicalgarden*

*Rosarium
Rosarium*

Kitchen herb garden

The Kitchen Herb Garden shows how colors and smells can go together in an equilibrated balance. At the height of the flowering this garden looks like a colorful patchwork quilt. The taste makers of your meal grow here! The use of herbs in the kitchen is based on very old habits. Herbs such as cumin and sage, for example, are not only flavor refiners, they also promote good digestion.

Fruithof

Old fruit varieties can be found in abundance in our Fruithof. Unsprayed and good quality apples, pears and berries make this garden of cultural-historical value.

Old crop plants

The agricultural crops in this garden evoke the memories of the past. In the Frisian Woods there used to be much more than at present small mixed businesses, where besides keeping cattle, crops such as buckwheat, flax, fiber hemp, lupine, chicory, tobacco and sugar root were cultivated.

Medieval Monastery Garden

Our recreated Monastery Garden originated in the Middle Ages. Although herbal cultivation goes further back in history, it was during the time of Charles the Great (768 - 814) that this cultivation of medicinal crops would become popular.

12.30 uur

Vertrek van de bussen

12:30 am

Departure of the buses

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

13.00 uur

LUNCH IN PILOERSEMABORG TE DEN HAM

De Piloersema- of Hamsterborg bij Den Ham (1633) is een uniek monument in de Groninger Ommelanden. Het oude huis heeft door de eeuwen heen zijn voorname karakter behouden. Royaal gesitueerd achter een brede gracht en verscholen tussen boomrijke singels, rijst de borg op uit het vlakke land achter Den Ham.

De borg Piloersema met bijbehorende landerijen maakt deel uit van het cultuurhistorisch erfgoed van de provincie Groningen. Het huis bleef bewaard en trotseerde zo de vorige eeuw, de tijd dat de meeste borggebouwen verdwenen. Samen met de overgebleven borgen geeft 'Piloersema' een beeld van de woon- en leefcultuur van de Ommelander jonkers.

De Piloersema borg, gelegen in het Westerkwartier niet ver van het Reitdiep, is de enige overgebleven borgboerderij van de provincie en ook daardoor uniek. Het huis ademt de sfeer van een statige negentiende-eeuwse boerenbehuizing en is met boerenantiek ingericht. In de voormalige schuur - nu het achterhuis - en op de bovenverdieping van het tussenhuis, bevinden zich de gastenverblijven.

Restaurant Piloersema borg.

Begin 2012 verruilde chef-kok Dick Soek de groene singels en grachten van de Borg Verhildersum voor de kleinere Piloersema borg. Andere locatie maar zelfde keuken. Eten wat het land biedt en meegaan met de seizoenen is voor hem vanzelfsprekend. Zo zette hij zijn lokale leveranciers al in het zonnetje voordat het populair werd onder de chef-koks. Alle adresjes voor zijn vlees, vis, groenten, fruit en kaas heeft hij zelf ontdekt door rond te rijden op het noordelijke platteland. Hij draagt ze dan ook stuk voor stuk een warm hart toe. De kaart zou je het best kunnen omschrijven als 'Gronings eten op z'n Italiaans bereid': puur, biologisch en lokaal. We genieten een viergangenlunch.

15.30 uur

Vertrek naar Beetsterzwaag/Drachten

1.00 pm

LUNCH IN PILOERSEMABORG IN DEN HAM

The Piloersema- or Hamsterborg at Den Ham (1633) is a unique monument in the Groninger Ommelanden. This ancient house has preserved its character throughout the centuries. Spaciously situated behind a wide canal and hidden between tree-lined boulevards, the castle rises from the flat country behind Den Ham.

The Piloersema castle and its associated estates form part of the cultural heritage of the province of Groningen. The house remained and survived the last century, at a time when most of the castle buildings disappeared. Together with the remaining great houses, 'Piloersema' gives an idea of the lives and living culture of the Ommelander Jonkers.

The Piloersema borg, located in the Westerkwartier not far from the Reitdiep, is the only remaining borgfarm of the province and therefore unique. The house breathes the atmosphere of a stately 19th century farmhouse and is decorated with farm antiques. The guest rooms are located in the former barn, now the back house, and on the upper floor of the house.

Restaurant Piloersema borg.

In early 2012 Chef Dick Soek left the green boulevards and canals of Borg Verhildersum for the smaller Piloersema borg.

Different location but same kitchen. Eating what the country offers and going along with the seasons is self-evident to him. He puts his local suppliers in the limelight before this became popular among the chefs. He has discovered all the addresses for his meat, fish, vegetables, fruit and cheese himself by driving around in the Northern countryside. He also gives each of them a warm heart. The menu would best be described as 'Groningen's food prepared in Italian': pure, organic and local. We will enjoy a four course lunch there.

3:30 pm

Departure to Beetsterzwaag/Drachten

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

Dress code: Black tie met Chaînelinten
18.00 - 19.00 uur INTRONISATIECEREMONIE IN ZAAL VAN
LANDGOEDHOTEL LAUSWOLT
19.30 uur GALADINER IN DE HEEREN VAN
HARINXMA (*)

De Heeren van Harinxma is al sinds jaar en dag een begrip in het noorden des lands. Sinds 2015 staat de keuken van dit restaurant onder leiding van Chef de Cuisine Arjan Bisschop. De gerechten kenmerken zich door inspiratie uit het seizoen en het gebruik van pure producten. Het restaurant maakt veel gebruik van lokale leveranciers en van kruiden en groenten uit eigen tuin. Met veel liefde en passie worden deze in de keuken samengevoegd tot verfijnde gerechten vol smaak. En met succes: De Heeren van Harinxma wordt alom geprezen. Het restaurant van Landgoed Lauswolt wordt in 2018 bekroond met een 40ste plek in de Lekker 500 en Gault Millau waardeert met zestien van de twintig punten. De Heeren van Harinxma heeft dit jaar voor de vierde maal op rij een Michelinster ontvangen. Gasten van Landgoed Lauswolt worden verrast met een klassieke keuken met hier en daar een modern uitstapje.

Tijdens het diner Fries muzikaal intermezzo.

Chef-kok Arjan Bisschop bereidt ons een mooi vijfgangenmenu met bijpassende wijnen.

23.00 uur Vertrek naar Drachten

Dress code: Black tie with Chaîne regalia
6 - 7 pm INDUCTIONCEREMONY AT
LANDGOEDHOTEL LAUSWOLT
7.30 pm GALADINER IN RESTAURANT DE HEEREN
VAN HARINXMA (*)

De Heeren van Harinxma has been famous in the north of the country for many years. Since 2015, this restaurant's kitchen is headed by Chef de Cuisine Arjan Bishop. The dishes are characterized by inspiration from the season and the use of pure products. The restaurant makes use of local vendors and herbs and vegetables from their own garden. With much love and passion, these are combined in the kitchen to refine dishes full of flavour. And with success: De Heeren van Harinxma is widely renowned. In 2018 Lauswolt's restaurant was awarded with 40th place in the Lekker 500 magazine and Gault Millau appreciates it by sixteen out of the twenty points. Restaurant de Heeren van Harinxma received a Michelin star for the fourth time in a row. Guests of Landgoed Lauswolt are surprised by a classical kitchen with a modern accents.

During dinner there is a Friesian musical intermezzo.

Chef Arjan Bishop will prepare a delicious five-course menu with complementary wines.

11 pm Departure to Drachten

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

ZONDAG 10 JUNI 2018

Dress code: Smart casual, tijdens lunch met Chaînelinten

10.00 uur Vertrek per eigen vervoer (eventueel per bus) vanaf hotels naar Drenthe

10:30 uur **BEZOEK AAN VEENHUIZEN**

Vanaf 1818 bouwde de Maatschappij van Weldadigheid enkele kolonies voor arme gezinnen en wezen in het zuidwesten van Drenthe en in het noordwesten van Overijssel: Frederiksoord, Willemsoord en Wilhelminaoord. De Maatschappij van Weldadigheid sloot in 1823 een contract met de Nederlandse regering om 4.000 wezen, 1.500 bedelaars en landlopers en 500 gezinnen op te nemen. Voor bedelaars en landlopers werd in Ommerschans in Overijssel een (straf)kolonie opgericht. Voor de te plaatsen kinderen werden in het Drentse Veenhuizen drie grote gestichten gebouwd. Uiteindelijk werden in het Derde gesticht in Veenhuizen ook bedelaars geplaatst. In 1843 werden de gestichten voor de wezen gesloten. Van 1845 tot 1886 werden in Veenhuizen ook gerepatrieerden uit Nederlands-Indië opgevangen die besmet waren met lepra.

In 1859 werden de bedelaarsgestichten Veenhuizen en Ommerschans overgenomen door de rijksoverheid en omgevormd tot strafinrichtingen. Voor het gevangenispersoneel werd er een klein dorp gebouwd, om de inrichtingen heen. In 1890 werd Ommerschans gesloten. Veenhuizen is als gevangenis blijven bestaan.

In het moderne en interactieve Gevangenis museum in Veenhuizen ontdekt u hoe we in Nederland omgaan met misdaad en straf vanaf 1600 tot en met nu en maakt u kennis met de bijzondere geschiedenis van Veenhuizen. Gidsen leiden ons rond.

12.00 uur

Vertrek naar Zuidwolde

SUNDAY 10 JUNE 2018

Dress code: Smart Casual, at lunch with Chaîne regalia

10 am Departure by private transport (if needed by bus) from hotels to Drenthe

10.30 am **VISIT TO VEENHUIZEN**

From 1818, the Maatschappij van Weldadigheid built a few colonies for poor families in southwest of Drenthe and in northwest of Overijssel: Frederiksoord, Willemsoord and Wilhelminaoord. The Maatschappij van Weldadigheid concluded a contract with the Dutch government in 1823 to accommodate 4,000 orphans, 1,500 beggars and vagabonds and 500 families. For beggars and vagabonds, a (punishment) colony was established in Ommerschans in Overijssel. Three large facilities were built in the Drentse Veenhuizen to house the children. Later, beggars were placed in the third facility in Veenhuizen. In 1843 the facilities for the orphans were closed. From 1845 to 1886, in Veenhuizen, repatriates from Dutch-East India infected with leprosy were housed.

In 1859, the beggars facilities Veenhuizen and Ommerschans were taken over by the government and transformed into prisons. For the prison staff a small village was built around these facilities. In 1890 Ommerschans was closed. Veenhuizen still remains a prison.

In the modern and interactive prison museum in Veenhuizen you will discover how we treated crime and punishment in the Netherlands from 1600 up to the present and you will become acquainted with the special history of Veenhuizen. Guides will show us around.

12 am

Departure to Zuidwolde

Grand Chapitre Noord-Nederland 2018

13.00 uur AFSCHIEDSLUNCH IN RESTAURANT DE GROENE LANTAARN (**), ZUIDWOLDE

Dit restaurant van Chef Jarno Eggen en gastvrouw Cindy Borger is bekroond met twee Michelinsterren. 'Voor iedere gelegenheid hebben we een invulling op maat en u mag een verrassend en creatief bezoek bij De Groene Lantaarn verwachten. Er wordt uitsluitend gewerkt met verse kwaliteitsproducten en - waar mogelijk - biologische en regionale producten. De kruidentuin wordt verder uitgebreid, waardoor we veel ingrediënten uit deze tuinen kunnen gebruiken. Toch willen we ons niet beperken tot deze producten, dus u kunt bij ons invloeden uit de hele wereld verwachten.

Wij zijn goed voorbereid op gasten met speciale wensen, diëten en uiteraard vegetariërs. Hier hebben we een heel scala aan gerechten voor die sterk afhankelijk zijn van de aanvoer en het seizoen van vele groenten en kruiden, granen en peulvruchten.'

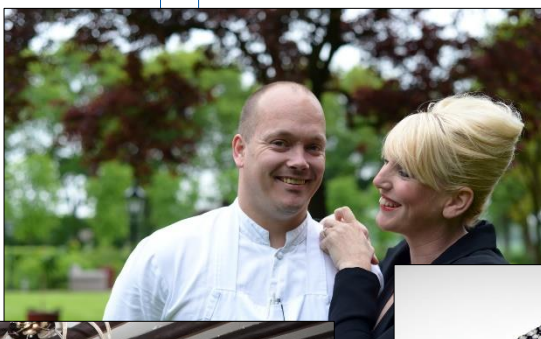
We genieten van een viergangenlunch met bijpassende wijnen.

1 pm FAREWELL LUNCH IN THE RESTAURANT THE GROENE LANTAARN (**), ZUIDWOLDE

This restaurant run by Chef Jarno Eggen and hostess Cindy Borger has been awarded two Michelin stars. 'For every occasion we have a tailor-made version and you can expect a surprising and creative visit to The Groene Lantaarn. Only fresh quality products and, where possible, organic and regional products will be used. The herb garden is expands further, allowing us to use many ingredients from these gardens. However, we do not want to limit ourselves to these products, so you can expect influences from all over the world.

We are well prepared for guests with special wishes, diets and of course vegetarians. Here we have a wide range of dishes that are highly dependent on the supply of seasonal products such as vegetables, herbs and cereals.'

We will enjoy a four course lunch with complementary wines.

17.00 uur afsluiting GRAND CHAPITRE Noord-Nederland 2018

(eventueel per bus terug naar Beetsterzwaag/Drachten)

5 pm end of THE GRAND CHAPITRE Northern Netherlands 2018

(possibly by bus back to Beetsterzwaag/Drachten).